

Огляд ринку: аналіз, прогнози та перспективи

Руслана Бутило, керівник аналітичного відділу НАЦУ «Укрцукор»

Експорт-імпорт

Цукор білий

Експорт.

Обсяги. В травні поточного року українські виробники експортували 48,38 тис. тонн цукру на суму 23,08 млн. дол., що на третину менше, ніж у квітні. За поточний маркетинговий рік уже було експортовано 728,92 тис. тонн цукру загальною вартістю 358,79 млн. дол.

Ринки. Найбільші відвантаження у квітні були здійснені до Того – 15,00 тис. тонн; Туреччини – 8,8 тис. тонн; Гамбії – 8,0 тис. тонн; Греції – 3,6

тис. тонн. У маркетинговому році продовжує лідувати Шрі-Ланка (111,67 тис. тонн), Грузія (44,36 тис. тонн) і на третє місце піднялась Туреччина, змістивши Лівію (42,73 тис. тонн).

Рейтинг. На першій сходинці ТОПу експортерів закріпився ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» із результатом на рівні 149,44 тис. тонн. На другій позиції розмістився ТзОВ «Цукоагропром» – 116,69 тис. тонн. Замикає чільну трійку ТзОВ «Радехівський цукор», який експортував 96,71 тис. тонн цукру.

Таблиця 1

Рейтинг найбільших експортерів цукру

	Найменування	квітень 2017		травень 2017		вересень 2016 - травень 2017	
		тис. тонн	млн. дол.	тис. тонн	млн. дол.	тис. тонн	млн. дол.
1	«Вінницький комбінат хлібопродуктів №2», ТзОВ	16,29	7,60	14,32	6,41	149,44	73,25
2	«Цукоагропром», ТзОВ	12,11	6,59	0,78	0,40	116,69	58,15
3	ТзОВ «Радехівський цукор»	2,85	1,31	6,42	3,11	96,71	46,14
4	ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	-	-	-	-	35,37	17,94
5	ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	-	-	-	-	31,32	16,04
6	ТОВ «Юкрейніан Шугар Компані»	9,42	4,77	0,92	0,46	25,52	12,72
7	ТОВ «Агрофірма ім. Довженка ВП «Яреськівський цукровий завод»	1,51	0,82	0,52	0,29	21,95	11,16
8	ПАТ «Теофіпольський цукровий завод»	5,55	2,92	1,50	0,73	21,61	11,11
9	«Сігнет холдинг», ТзОВ	0,83	0,40	1,62	0,77	20,08	9,98
10	«Агрофірма – Світанок», ПП	7,68	3,88	5,60	2,81	19,78	9,91
11	«Агро ЛВ Лімітед», ТзОВ	-	-	5,67	2,72	13,15	6,26
12	ТОВ «Фірма «Астарга-Київ»	-	-	-	-	9,88	4,84
13	ПрАТ «Продовольча компанія «Поділля»	0,07	0,03	0,09	0,05	8,19	4,14
14	ТОВ «Новомиргородський цукор»	-	-	-	-	7,59	3,89
15	«Транс-груп», ТзОВ	-	-	-	-	7,58	3,51

Джерело: Аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

М'яса

Експорт

Обсяги. В травні (порівнюючи з квітнем) експорт м'яса збільшився з 0,68 тис. тонн до 7,12 тис. тонн. Вартість експортованої продукції складає 723,87 тис. дол. Усього за маркетинговий рік експорт м'яса склав 61,86 тис. тонн. (5,56 млн. дол.)

Ринки. Беззаперечним лідером за обсягами імпорту української м'яса залишається Угорщина – 32,17 тис. тонн у 2016/17 МР. На другому місці – Тайвань (Китай) – 22,93 тис. тонн, на третьому –

Польща (6,51 тис. тонн).

Рейтинг. За вересень-травень поточного маркетингового року ТОВ «Волочиськ-агро» (ВП «Наркевицький цукровий завод») здійснив найбільші експортні поставки м'яса бурякової – 20,45 тис. тонн на суму 1,91 млн. дол.

На другому місці розмістився ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» – 13,31 тис. тонн. Деяко менші обсяги продемонстрував ТОВ «Цукоагропром» – 9,62 тис. тонн. Варто відмітити, що лідери рейтингу фактичних великих відвантажень у травні не здійснювали.

Рейтинг експортерів меляси бурякової

Найменування	квітень 2017		травень 2017		вересень 2016 - травень 2017	
	тис. тонн	дол. США	тис. тонн	дол. США	тис. тонн	дол. США
ТОВ «Волочиськ-Агро» ВП «Наркевицький цукровий завод»	-	-	0,35	36,69	20,45	1 905,40
«Вінницький комбінат хлібопродуктів №2», ТзОВ	-	-	-	-	13,31	1 121,17
«Цукорагропром», ТзОВ	-	-	-	-	9,62	836,84
ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	-	-	1,17	120,88	7,15	677,70
ПП «Європацукор»	0,39	26,47	0,27	21,32	5,39	415,87
ТОВ «Агрофірма ім. Довженка ВП «Яреськівський цукровий завод»	-	-	1,72	179,48	1,72	179,48
ТОВ АФ «Добробут» ВП «Кобеляцький цукровий завод»	-	-	1,64	170,70	1,64	170,70
ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	-	-	1,21	125,74	1,21	125,74
«Мелекс», СГ ПП	0,24	21,70	0,74	66,49	1,12	103,23
ТОВ «Торговий дім»	0,03	2,21	0,03	2,33	0,13	11,29

Джерело: Аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Кондитерські вироби з цукру без вмісту какао

Обсяги. В поточному маркетинговому році на зовнішні ринки було продано 56,53 тис. тонн кондитерських виробів із цукру без вмісту какао (код УКТЗЕД 1704) загальною сумою 77,5 млн. дол.

Ринки. Найбільші обсяги відвантажень кондитерських виробів із цукру без вмісту какао здійснюються до Казахстану (8,00 тис. тонн), Білорусі (6,31 тис. тонн) та Азербайджану (3,99

тис. тонн). Сумарно на ці країни припадає 32,36% українського експорту кондитерських виробів із цукру без вмісту какао.

Рейтинг. За підсумками вересня-квітня 2016/2017 МР лідерство продовжує утримувати ТзОВ «Дніпровські ласощі» (дочірнє підприємство кондитерської корпорації «Рошен») – 24,09 тис. тонн на суму 35,91 млн. дол.

На другому місці закріпилось ТзОВ «Плюс-Розподільчий центр», що експортувало 15,53 тис. тонн на суму 20,45 млн. дол. Замикає трійку лідерів ТзОВ ТД «ДПФ» – 3,39 тис. тонн (3,27 млн. дол.).

Таблиця 3

ТОП-20 найбільших експортерів кондитерських виробів без вмісту какао

	Найменування	травень 2017		вересень 2016 - травень 2017	
		тис. тонн	дол. США	тис. тонн	дол. США
1	Рошен – кондитерська корпорація, дочірнє підприємство [Дніпровські Ласощі, ТзОВ]	2,78	4 045,33	24,09	35 909,78
2	Плюс - Розподільчий центр, ТзОВ	1,98	2 508,51	15,53	20 446,89
3	ДПФ, ТД ТзОВ	0,34	337,81	3,39	3 266,67
4	Три Стар, ТзОВ	0,11	113,67	2,36	2 373,88
5	Харківська бісквітна фабрика, ЗАТ	0,19	234,50	1,58	1 954,93
6	Петрол-парк, ТзОВ	0,09	136,54	0,84	1 276,01
7	Агропродукт, ТзОВ	0,03	22,48	0,64	566,35
8	Херсонська кондитерська фабрика, ЗАТ	0,13	129,65	0,63	596,49
9	АВК конфекціонери, ТзОВ	0,09	155,08	0,61	959,34
10	Ліком, ПП	0,09	123,65	0,47	679,48
11	Київ-Конті - ВО, ЗАТ	0,12	144,17	0,41	386,13
12	Кріоліт-Дніпро - ВТФ, ПП	0,06	94,28	0,41	637,23
13	Три Стар Експорт-імпорт, ТзОВ	0,01	6,13	0,33	311,20
14	Одеський консервний завод - ВО, ЗАТ	0,01	9,50	0,32	245,10
15	Т Престиж, тзОВ	0,05	67,58	0,31	438,16

16	Кондитерська фабрика – Східні ласощі, ТзОВ	0,01	6,07	0,31	260,18
17	Лісова казка - виробничо-кондитерська група, ТзОВ	0,06	132,86	0,30	646,85
18	Сідвелс, ТзОВ	0,02	27,04	0,29	275,24
19	Меркурій - фірма, ТзОВ	0,05	116,44	0,28	689,47
20	Крафт ФудзУкраїна, ЗАТ	0,01	45,23	0,27	989,07
21	Торгівельний будинок - Конті, ТзОВ	-	-	0,24	222,26

Джерело: Аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Жом буряковий

Обсяги. За вересень-травень 2016/17 МР українські компанії поставили на зовнішні ринки 84,44 тис. тонн жому бурякового на загальну суму 10,97 млн. дол. У травні експорт склав 6,62 тис. тонн проти 2,31 тис. тонн у квітні.

Ринки. Український буряковий жом продається до 15 країн. Абсолютними лідерами за обсягами купівлі є Іспанія (27,1 тис. тонн), на другій позиції – Польща (26,6 тис. тонн). Варто відмітити, що впродовж доволі довгого періоду саме Польща була основним ринком збуту бурякового жому, проте,

великі листопадові та січневі поставки до Іспанії (9,7 тис. тонн та 9,5 тис. тонн відповідно) змінили ситуацію. У лютому та березні поставки до Іспанії не здійснювались і розрив між нею та Польщею скоротився.

Рейтинг. На першому місці в рейтингу експортерів жому зафіксувалось ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» (28,70 тис. тонн, в тому числі 4,74 тис. тонн у травні). На другому місці розмістилась Компанія «Мелагрейн» з об'ємом поставок у 18,07 тис. тонн. На третьому місці – ТзОВ «Фірма Т.М.М.» (13,28 тис. тонн 1,63 млн. дол.).

Таблиця 4

ТОП-10 найбільших експортерів гранульованого жому

	Найменування	квітень 2017		травень 2017		вересень 2016-травень 2017	
		тис. тонн	тис. дол.	тис. тонн	тис. дол.	тис. тонн	тис. дол.
1	Вінницький комбінат хлібопродуктів №2, ТзОВ	-	-	4,74	707,89	28,70	4 068,69
2	Компанія - Мелагрейн	1,22	141,49	0,06	6,66	18,07	1 855,85
3	Т.М.М. - фірма, ТзОВ	0,49	58,83	-	-	13,28	1 632,22
4	Цукорагропром, ТзОВ	0,52	68,35	0,26	34,12	10,64	1 665,31
5	ТЕП - Вертикаль, ТзОВ	-	-	0,48	70,87	3,94	495,71
6	ТОВ Новооржицький цукровий завод	-	-	-	-	2,75	364,52
7	Компанія - Реалтранс, ТзОВ	-	-	-	-	2,73	256,18
8	ПрАТ Продовольча компанія Поділля	-	-	1,04	154,45	1,04	154,45
9	Агролеон-Захід, ПП	-	-	-	-	0,95	122,24
10	Львівська господарська компанія - ПП МР, ТзОВ	-	-	-	-	0,44	50,55

Джерело: Аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Країни СНД

Росія

За підсумками 4 місяців поточного року, в Росії виробництво цукру-піску склало 527,3 тис. тонн, що на 72% більше аналогічного періоду 2016 року.

Обсяги виробництва цукру з цукрових буряків склали 527,3 тис. тонн, що втричі більше, ніж роком раніше (174,2 тис. тонн).

На тлі зростання власного виробництва скорочується імпорт цукру. У січні-березні 2017 року він був нижче рівня аналогічного періоду 2016 року майже в два рази і склав 42,7 тис. тонн.

Споживча ціна на цукор з початку року

знизилася на 9,5% і склала, за даними на 29 травня 2017 року, 43,49 руб./кг.

Станом на 5 червня 2017 року сівбу цукрових буряків практично завершено. Посіяно 1179,3 тис. га або 104,5% від прогнозу (в 2016 році – 1067,6 тис. га).

За даними Росстату, в 2016 році в Росії в господарствах всіх категорій посіви цукрових буряків зайняли 1,1 млн. га або 108,4% до 2015 року (в 2015 році – 1 млн. га).

Казахстан

У 2017 році в Казахстані виробництво цукру збільшиться в 1,5 рази – з 36 до 54 тис. тонн. Про це повідомив перший заступник міністра сільського господарства Казахстану, Кайрат Айтуганов.

Аналітика від НАЦУ «УКРЦУКОР»

Диверсифікація посівів у Казахстані дозволить збільшити виробництво сільгоспкультур, у порівнянні з 2016 роком.

У травні 2017 року в Казахстані виробництво цукру і патоки збільшилося на 337,83% і склало

54 694 тонн (у 2016 році – 38 204 тонн, у 2015 році – 18 974 тонн). Всього з початку 2017 року було вироблено 137 214 тонн цукру і патоки (за п'ять місяців 2016 року – 168 911 тонн).

Світовий ринок

Ф'ючерси на цукор впали в ціні, тому що трейдери були здивовані повідомленнями, які показали більший, ніж очікувалося, обсяг виробництва цукру в Бразилії.

Ф'ючерси на цукор-сирець для поставки в липні на ICE Futures U.S. торгувалися зі зниженням на 0,5% - до 13,95 центів/фунт (307 дол./ тонну).

Загальний обсяг переробки цукрової тростини в Бразилії у другій половині травня склав 31,587 млн. тонн, що на 2,8% нижче, ніж у минулому році, але на 2 млн. тонн більше, ніж очікували аналітики S&P GlobalPlatts.

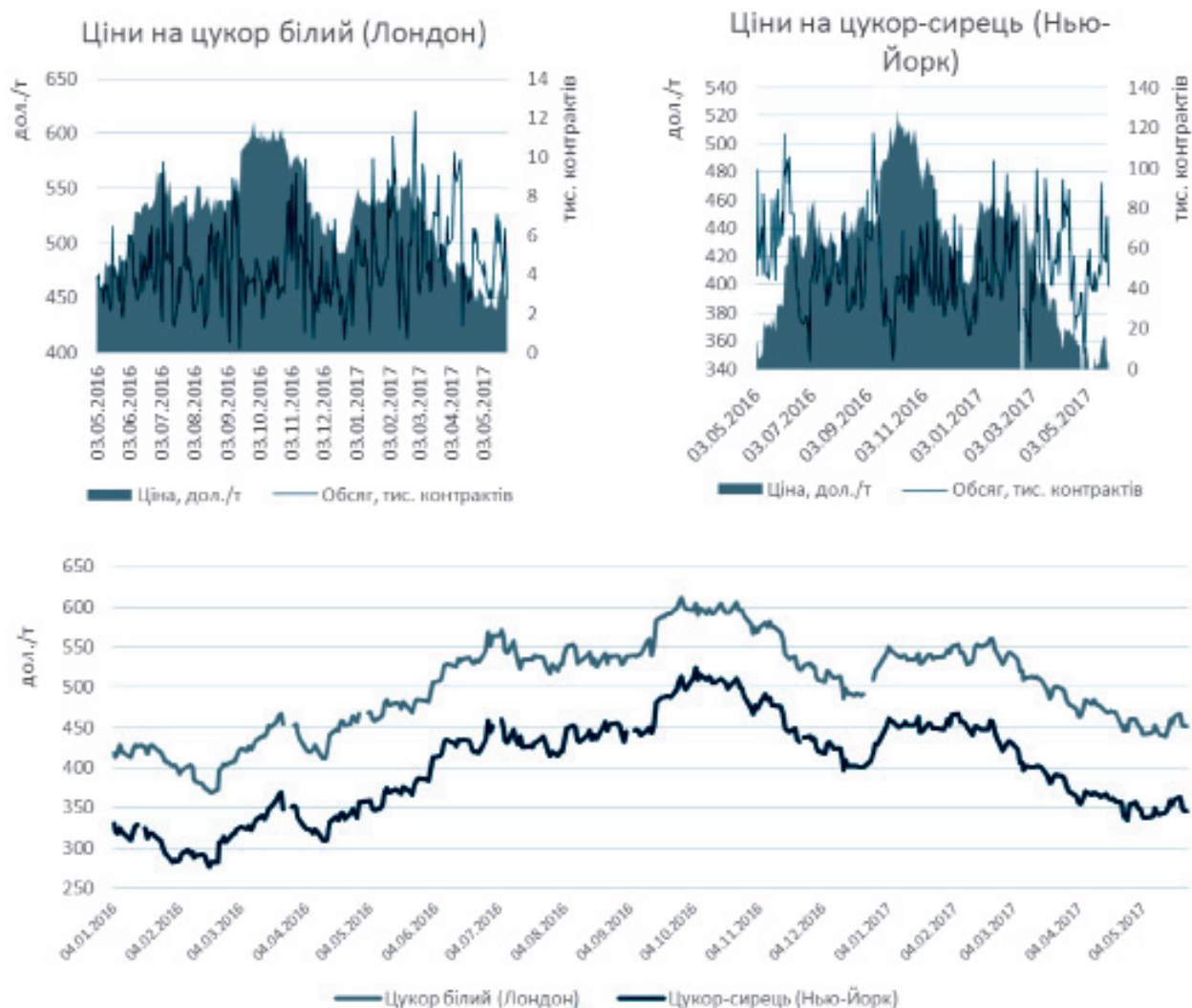
Звіт бразильської галузевої асоціації Unica також показав, що виробництво цукру виявилось вищим на 160 тис. тонн, ніж очікували аналітики, та склало 1,754 млн. тонн, що на 4% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

У своїй новій оцінці Datagro (консалтингова компанія по цукру та етанолу в Бразилії) прогнозує профіцит на світовому ринку цукру в обсязі до 640 тис. тонн в сезоні 2017/18 МР, який почнеться 1 жовтня. Раніше агентство прогнозувало невеликий дефіцит в межах 200 тис. тонн.

Крім того, Datagro змінила оцінку світового дефіциту в сезоні 2016/17 МР з 7,85 до 6,78 млн. тонн. За даними агентства, коригування обумовлене збільшенням пропозиції і скороченням попиту, головним чином, в країнах-виробниках і споживачах в Азії.

Прогноз виробництва цукру в Індії у сезоні 2016/17 МР змінився з 19,2 до 20,5 млн. тонн, а в наступному сезоні – з 23,5 до 24,2 млн. тонн.

У Китаї прогнозований обсяг виробництва цукру в сезоні 2017/18 МР виріс з 9,8 до 10,47 млн. тонн.

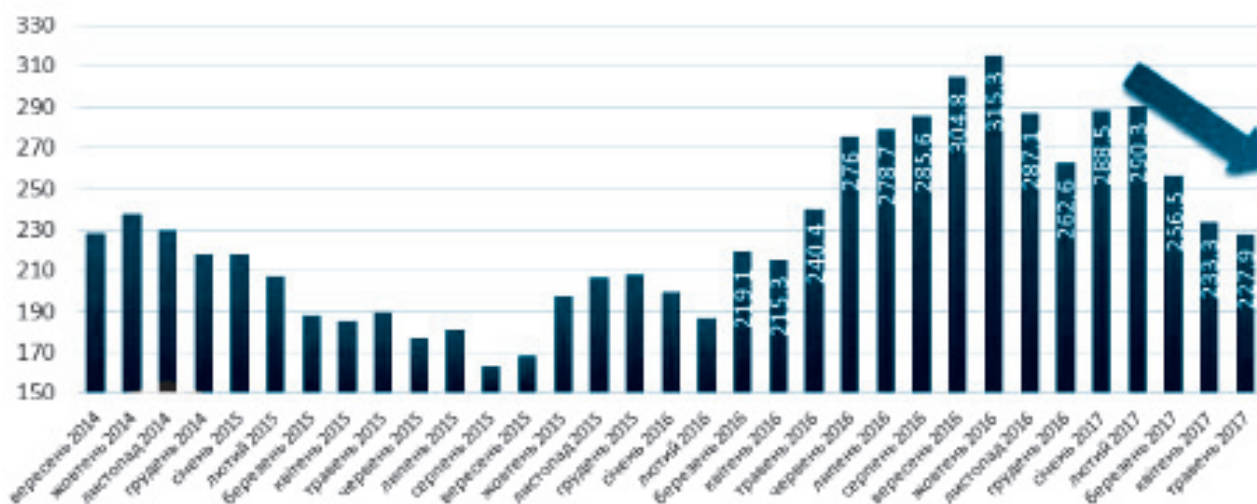
Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис.1. Ціни на світовому ринку

Індекс ФАО цін на цукор

Середнє значення Індексу цін на цукор ФАО в травні склало 227,9 пунктів, що на 5,4 пункти (2,3%) нижче рівня квітня; таким чином, індекс опустився до мінімального значення за 13 місяців. Ціни на цукор формувалися під потужним впливом значно більших, ніж очікувалося, обсягів виробництва цукру в Центральній-Південній частині Бразилії в поєднанні з несподіваним

падінням курсу бразильського реала, що зробило менш вигідним виробництво метанолу для внутрішнього ринку і сприяло більш вигідному експорту цукру. Очікування збільшення обсягів експорту з Пакистану і рішення Китаю встановити підвищені мита на імпорт понад обов'язкової тарифної квоти в рамках СОТ – все це також сприяло зниженню світових цін на цукор.

Джерело: fao.org

Рис. 2. Індекс ФАО цін на цукор

Індія

В Індії спостерігається значне збільшення площі під цукровою тростиною – до 4,752 млн. га, порівняно з 4,482 млн. га на відповідний період минулого року.

Незважаючи на мляві мусони та хвилювання фермерів у різних регіонах Індії, сільське господарство набирає обертів, при чому виробництво всіх культур демонструє підйом у розширенні посівних площ.

За опублікованими даними Міністерства сільського господарства, в Індії загальна посівна площа збільшилася на 10% та засіяно 13,074 млн. га, у порівнянні з 11,928 млн. га на аналогічний період минулого року.

Китай

У травні 2017 року Китай імпортував 186 765 тонн цукру, що на 37,88% більше, ніж роком раніше.

Згідно з опублікованими даними Генеральної митної служби, у травні імпорт товарів трохи знизився з минуломісячних 190 тис. тонн.

За перші п'ять місяців 2017 року імпорт зріс до 1,27 млн. тонн, що на 31,9% більше, ніж за

аналогічний період 2016 року, що зумовлено низькими світовими цінами.

Бразилія

Бразилія вперше схвалила комерційне використання генетично модифікованої цукрової тростини, встановивши орієнтир для висококонкурентної цукрової промисловості.

Авторизація була отримана CTC Centrode Tecnologia Canavieira SA (в основному належить Copersucar SA і RaízenEnergia SA), яка розробила технологію і подала заявку на отримання схвалення у грудні 2015 року, повідомив головний виконавчий директор компанії – Густаво Лейте.

Він зазначив, що для перших експортних поставок цукру, виробленого з ГМ-тростини, буде потрібно не менше трьох років, через темпи поширення нових сортів тростини.

У Бразилії близько 10 млн. га полів цукрової тростини, а потенціал для посадки ГМ-тростини становить понад 15% від цієї площі. З огляду на характеристики врожаю, цього можна буде досягти через 10 років, вважає Густаво Лейте.

Бразилія експортує цукор приблизно в 150 країн світу, близько 60% з них не вимагають

схвалення регулюючих органів для імпорту цукру, виробленого з генетично модифікованих організмів.

СТС планує продавати цукор, виготовлений з ГМ-тростини, Сполученим Штатам і Канаді. Компанія буде домагатися схвалення регулюючих органів у Китаї, Індії, Японії, Росії, Південній Кореї та Індонезії.

СТС стверджує, що новий сорт стійкий до комах *Diatraea saccharalis*, відомих на місцевому рівні як «broca-da-cana» (тростинний бур) - одна з основних епідемій на «цукрових» полях Бразилії. За оцінками, через цього шкідника втрати виробників становлять 5 млрд реалів на рік (1,52 млрд дол.). ГМ-тростина містить ген Bt (*Bacillus thuringiensis*), широко використовуваний в інших культурах.

У майбутньому СТС має намір наділити цукрову тростину рисами, які зроблять її стійкішою до інших комах та гербіцидів.

Представники цукрової промисловості підтримали це рішення, але заявили, що його прийняття, ймовірно, буде залежати від комерційної стратегії кожної компанії.

Джесір Коста, директор бразильського підрозділу Tereos, розповів, що країна отримає прибуток від підвищення продуктивності своїх тростинних полів, додавши, що наука відіграє важливу роль у досягненні цієї мети. «Ухвалення ГМ-тростини є індивідуальним рішенням кожної компанії», - наголошує він.

Фабіо Вентуреллі, головний виконавчий директор São Martinho, стверджує, що виробники розглянуть потенційну реакцію споживачів на ГМ-продукти перед переходом до використання ГМ-тростини.

ЄС

Проект Bio Bag (нові пакувальні матеріали з посиленими бар'єрними властивостями на основі біологічної сировини) отримав фінансування у розмірі 3 784 375 євро в рамках дослідницької та інноваційної програми Horizon 2020 Європейського Союзу за грантом № 745586 та стартував 1 червня 2017 року.

Біопластик, розроблений компанією «Bio-On», буде в центрі нового європейського проекту з бюджетом майже в 4 млн. євро зі створення нових стійких і біорозкладних пакувальних матеріалів для харчових продуктів у найближчі роки. Учасниками проекту є Італія, Іспанія, Данія та Фінляндія.

Компанія «Bio-On» розробила ексклюзивний

процес виробництва лінійних поліестерів, званих PHAs (полігидроксіалканоати) з відновлюваної рослинної сировини, сільськогосподарських відходів, включаючи мелясу, тростинний і буряковий сиропи. Отриманий таким чином біопластик здатний замінити основні види традиційних пластмас по міцності, термомеханічним властивостям та універсальності.

PHA, розроблений «Bio-On», класифікований як повністю біорозкладний матеріал при температурі навколишнього середовища. Це було підтверджено Vincotte та Мінсільгоспом США.

Іран

В Ірані споживають у середньому по 33 кг цукру на рік – в 6 разів більше, ніж у середньому в світі. Проте, споживання цукру на душу населення в США, Німеччині та Нідерландах навіть вище, ніж в Ірані, та становить 46 кг, 37,5 кг і 37,4 кг відповідно. Індія, Індонезія і Китай мають найнижчий рівень споживання цукру на душу населення у світі: 1,8 кг, 5,2 кг і 5,5 кг відповідно.

Цукор займає особливе місце в дієті і культурі харчування Ірану. Виробництво цукру також є найстарішою промисловістю в країні. «120-річна цукрова промисловість є найстарішою промисловістю Ірану, навіть старшою, ніж нафтова», – зазначив керуючий директор цукрової компанії «Naghshe Jahan», Сімак Солтані.

Він оцінив обсяги виробництва цукру в Ірані в розмірі 1,6 млн. тонн в минулому (1 395 іранському році (березень 2016-березень 2017)), а щорічний попит на внутрішньому ринку знаходиться між 2-2,1 млн. тонн, тобто існує потреба в імпорті цукру в розмірі 400-600 тис. тонн.

За словами Сімака Солтані, в Ірані є 40 цукрових заводів, 26 з яких є діючими, на додаток до дев'яти заводів з переробки цукрової тростини. Тим не менш, велика кількість заводів страждає від застарілого обладнання і багатьох інших проблем, у тому числі, через відсутність ліквідності.

За його словами, реконструкція і модернізація обладнання є основними потребами цукрової галузі. «Ця галузь потребує фінансової підтримки уряду у вигляді пільгових кредитів на покупку і ремонт техніки», - вважає Сімак Солтані. У минулому році компанія «Naghshe Jahan Sugar Company» експортувала 20 тис. тонн білого цукру. ■